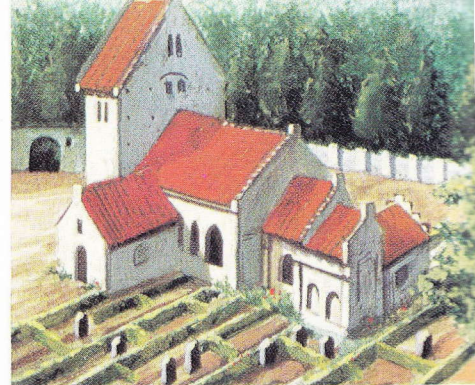

Een land van lekkerbekken

Denemarken is samengesteld uit het schiereiland Jutland en verscheidene grote en kleinere eilanden. Alles samen iets groter dan België of Nederland, maar de bevolking bedraagt slechts 4,5 miljoen inwoners. Door zijn ligging, is Denemarken net als de andere Scandinavische landen van strategisch belang: het scheidt de Sowjetunie van de Angelsaksische wereld.

Denemarken dankt zijn geografisch aspect aan de vergletsjering: dwars door Jutland lopen in noordzuidelijke richting morenenheuvels; in Oost-Jutland treffen wij fijne kleiafzettingen

aan en in Centraal-Jutland komt meestal grof zand voor. Enkel de kust langs de Noordzee vertoont bodems waarvan de oorsprong niet aan vergletsjering te wijten is: de polderklei in het zuiden en het duinzand in het noorden bewijzen zulks. Alles bij elkaar is het Deense landschap betrekkelijk eenvormig: heuvelland, opgebouwd uit kleileem, dat overal met weilanden en akkers bedekt is, tenzij op de kruinen, waar men bossen aantreft. Door de opeenvolgende transgressies en regressies ontstonden tussen Jutland en Zweden meer dan 500 eilanden: de vroegere rivierdalen liepen

landelijk kerkje

onder water en vormden ondiepe zeestraten, onder meer de Sont, de Grote Belt en de Kleine Belt.

De Deense bevolking is bijna gelijkmatig verdeeld over de steden en het platteland: ongeveer 48% van de inwoners leeft in de steden, waarbij Kopenhagen met meer dan één miljoen de kroon spant. Men zegt wel eens dat Denemarken de akker van Scandinavië is. In het oosten van Jutland en op de eilanden treft men inderdaad zeer goede gronden aan. Hier specialiseren de boeren zich in de intensieve veeteelt en al haar nevenprodukten, zoals boter, kaas, melk, eieren en spek (bacon). Merkwaardig is, dat de meeste landbouwers in coöperatieven gegroepeerd zijn. Nog niet zo heel lang geleden waren de gronden nog in handen van enkele rijke heren, maar juist vóór de Franse revolutie werd het grootgrondbezit zonder bloedvergieten afgeschaft. Op deze wijze ontstond er een vrije en zelfstandige boerenstand, die zich zeer spoedig op een hoog wetenschappelijk-landbouwkundig peil kon verheffen. Hiertoe droegen de zogenaamde "Volkshogescholen" zeer veel bij. Deze scholen waren uitsluitend bestemd voor de mensen van het platteland, die weldra specialisten werden in hun vak. In vele boerderijen tref je nu een bibliotheek aan met Engelse, Duitse en Franse werken en de meeste landbouwers zijn geabonneerd op buitenlandse landbouw tijdschriften. Er ontstonden ook speciale op-

zoekingsstations en proefboerderijen, waar landbouwingenieurs, veeartsen en technici voortdurend naar betere landbouwtechnieken zoeken. Het spreekt vanzelf dat hierdoor de Deense landbouwproductie zeer snel steeg: op zeer weinig weiland, namelijk op 15% van de landbouwoppervlakte (in België is dat 48%!) kweekt de Deense boer ontzaglijk veel runderen. Denemarken was aldus weldra in staat kwaliteitsprodukten uit te voeren, vooral naar het Verenigd-Koninkrijk, West-Duitsland en de andere Westeuropese landen. Als je even bedenkt, dat Denemarken jaarlijks 50 miljoen hl melk, 180 000 ton boter, 60 000 ton kaas, 300 000 ton bacon en 70 000

Samengesteld uit een reeks grotere en kleinere eilanden, herbergt Denemarken een taaie en wilskrachtige bevolking, die zich vooral op een degelijk georganiseerde en wetenschappelijk gefundeerde landbouw en veeteelt toelegt. Over weinig grondstoffen beschikkend, riep Denemarken toch een industrie in het leven met kwaliteitsprodukten die in de hele wereld worden gewaardeerd.

ton eieren voortbrengt, dan krijg je enig idee over het enorme produktievermogen van de Deense landbouw. Ongeveer 55% van de Deense export staat op rekening van de landbouw. En toch heeft Denemarken geen zeer voordelige handelsbalans, omdat de invoer meer en meer de uitvoer overtreft. Deze ongunstige evolutie is vooral te wijten aan het feit, dat Denemarken over geen energiebronnen en over weinig grondstoffen beschikt. Meteen begrijp je, dat de industriële ontwikkeling voor een groot gedeelte gebonden is aan de landbouw. Wel richtten men olie- en margarinefabrieken op, met het doel meer boter voor de export over te houden en ver-

brouwerij Carlsberg

gerechten van het smörebröd

werken brouwerijen de gerst van eigen bodem om bieren te produceren, die in het buitenland goed gekend zijn: denk maar even aan Carlsberg en aan Tuborg! Toch is de metaalindustrie de belangrijkste nijverheid geworden. Aangezien de Denen over geen grondstoffen beschikken, legden zij zich op de constructienijverheid toe: ze fabriceren landbouwmachines, koelkasten, fietsen, dieselmotoren en schepen. Kopenhagen is het grote industriële centrum en tevens de belangrijkste haven. Ze is vooral uitgerust voor transitoverkeer (doorvoer). Daarnaast heeft de brug over de Kleine Belt en deze die Seeland met Falster (3200 m lang) verbindt, het binnenlandse verkeer zeer sterk vergemakkelijkt.

Naast de hoofdstad Kopenhagen, waar de meeste fietsers ter wereld

door de straten slierten, waar het parlement zetelt en de koning resideert, telt Denemarken nog slechts een paar grote steden. Odense (105 000 inwoners) is de hoofdstad van het eiland Fyn. Het is een typisch voorbeeld van "Altstadt" met zeer specifieke woningbouw. Hier werd de grote sprookjesschrijver Hans Christian Andersen (1805-1875) geboren.

Aarhus is de hoofdstad van Jutland en met 119 000 inwoners de tweede stad van Denemarken. Aarhus bezit een domkerk en een universiteit. Het is bovendien de belangrijkste haven aan de oostkust van Jutland.

Denemarken, dat deel uitmaakt van de Scandinavische wereld is een land, dat zich door taaie wilskracht in een ongunstig milieu wist op te werken tot een welvarende Europese staat.

